

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măceșarilor 41.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Români”, strada Măceșarilor Nr. 43.

Epistole nefraucate se refuză. — Articuli nepublici nu se însoțesc.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru 5-a care publicare.

Sibiu 12 Februarie.

Din di în și situațiunea pentru Românii din monarhie devine mai grea. O nouate vechi aceasta de un șir lung, de ani incoace, și cu toate aceste destul de nouă ca se revenim asupra ei. Insușirea noutății însă vine de acolo, că cu cât înaintăm în timp se sporesc și greutățile situațiunii.

Greutatea aceasta este simțită de toți Românii. Tăcerea care acopere ca o negură deasă poporul nostru, întreruptă numai când și când de câte un strigăt de nemulțămire, este dovada cea mai invederată, ce povară trebuie se zacă pe inimile multimei. În legătură cu aceasta sînt de a se aduce și strigătele, a une-ori pline de împături reciproce, chiar și unde nu s'a lecul lor.

Un popor necăjit, e tot și un individ necăjit, nu caută tot-de-una după adevărată cauză a necasului seu, își varsă focul pe acela, de care dă cu ochii mai întăiu.

Procedura aceasta poate fi escusabilă în anumite casuri și la anumiți indivizi; nici odată însă la o națiune sau la un popor, care trebuie se fiină trecutul în evidență clară, neturburată de amarăciunile momentane, căci numai așa și poate păstra ved-rea clară a prezentului și numai așa în stare a face combinațiuni adevărate pentru viitorul.

Cetitorii nostri își vor aduce aminte de o corespondență, publicată d. e. în foaia noastră în care ni se împuță, că nu tocmai pe față, dar indirect, că nu am făcut apostații dela principiul pe care l'am apărât dela început, dela principiul *activității* pe terenul politic. Luăm acest exemplu dintre alte multe, pentru că nu este cel mai aproape și va fi mai proaspet și în memoria cetitorilor.

Eată un cas concret de necas, care nescit încă ilustrază situațiunea.

N'am putut suprima un suris când am cîtit corespondența, și cu toate

că se răsia așa de tare asupra noastră noi am publicat-o, ca se avem înregistrat cu unul mai mult astfelu de specimen, rezultate de necasul general de care sîntem cuprinși cu toții.

Remanând la acest exemplu deocamdată ne dîcem, că erupțiunea necasului în forma aceasta, cel puțin nu este la timpul său. Căci de o parte, după ce au trecut alegerile la dietă, alegerile de care în prima linie este legată *activitatea* din destine, ce putem noi să facem astăzi, pentru ca să i dăm activității expresiunea dorită în corespondență? Stăruim înse de altă parte, fiind tocmai la timp, pentru reprezentațiunea contra unui proiect de lege, de care presupunem că ne va fi stricăcios, dacă va deveni lege în forma care se prezintă. Și dacă s'ar ivi alt proiect, sau ori ce altă dispozițiune, care ni sar păre asupritoare nu o vom trece cu vederea. Mai mult însă, în direcțiunea activității de feiul acesta de o cam dată n'avem ce face.

Căci a ne pune să lăudăm actele guvernului actual și când ne asupresc, credem, ba sîntem convinși, că nu pretinde nici dl corespondent însuși. Identificarea activității cu guvernul n'ă fost nici odată în programa noastră, pe cât timp vedem că nici batăr legea de naționalități, unicul dar al sistemului actual, din considerante de a maghiariza tot ce respiră în Ungaria, — nu se respectează.

Se combatem pasivitatea, ni se va dice. Se privim numai bine și cu deamărentul, și dacă înțelegem bine cursul lucrurilor ne vom convinge, că ea se combate pe sine însăși și, dacă dl corespondent necăjit a urmărit cu atențiune ce s'a petrecut în adunarea din primăvara anului trecut, a putut să se convingă că moralicesce pasivitatea a fost de atunci deja combătută. Numai oportunitatea a mai ramas singurul fir de care s'a mai animat. Votul conferenței de astăzi primăvară de a se trimite un memorandum la dietă, paralisat în urmă,

după cum se scie, de însuși raportorul, încă era un felu de activitate.

A ne ocupa astăzi cu astfelu de destine, ar fi însă mai mult decam un cas de neoportunitate. Ar fi a arunca mărul de ceartă în sinul unei populațiuni, pândite ca un vînat din toate părțile.

Reflectări de aceste am avé și mai facem multe și pe terenul politic și pe alte terenuri, pentru că în starea sufletească în care ne aflăm, simptome de feiul celui cîtit sînt multe.

Va fi de ajuns dacă am constat și prin un cas concret această stare de lucruri, nefavorabilă pentru noi, ca se ajungem mai de parte la concluziunea, că trebuie se ne îmbarbătăm și se părăsim împuțările unui altora și se ne concentrăm toate puterile intelectuale pentru a ne smulge din lăngădeimea ce ne prinde în brațele ei reci, ca se ne strîngă tot mai cu putere. Altfel, în vuetul care se măreșce acum din afară, de întrece pe cel dinlăuntru, lăngădeimea ne poate transpune într'un paroxisim ce duce la aiurări. Și aceste pot fi mai periculoase chiar și decăt stagnațiunea de până aci.

„Rusia se reculege”, era devisa diplomatului celui mai însemnat rusesc, după desastur, care se sfărșise cu căderea Sebastopolei. „Să ne reculegem”, trebuie să fie și devisa Românilor în aceste timpuri grele, când pe lîngă aceea că ne vedem și părășiți și asupriți din toate părțile, ne vedem părășiți și de noi înșine.

O reprive scurtă, numai asupra unui an de zile și ne va învăța, că ori cît de măreață a fost într'urinea reprezentanților alegătorilor nostri din luna lui Maiu a anului trecut, noi n'am făcut de atunci nici un pas înainte.

Care poate fi secretul acestui fenomen?

Ni se pare că noi Românii din părțile transilvănene și unghrene încă nu sîntem destul de reculeși, destul de consolidăți pentru viața intelek-

tuală politică chiar și cealaltă, ca se pulseze de o potrivă și fără întreprerere în corpul națiunii noastre.

Reculegea noastră în prima linie ar fi ca să căutăm o modalitate, prin care, fără de a ne atinge de ordinea legală din stat, să ne putem simți în tot momentul un popor, o naționalitate întreagă dar nu, afară de anumite casuri, risipiți în atatea case câte sînt locuite de Români în lungul și în latul țerei.

Partea aceea a poporului nostru, pe care o deosebim prin cuvîntul *inteligent*, să nu se intereseze mai numai în mod negativ, de lucrurile cari privesc pe poporul român, ci se pună mîna pe lucru, de câte ori vede vre o asuprire, fie în comună, fie în comitate, fie în țeara întreagă și să apere cît poate. La toată întemplarea să fie mai comunicativă, informând publicul român, și pe celalalt public, prin foile române, cari îi stau la dispozițiune. Avem puțin foinoi Românii, dar și acele abia ca de minune primesc când și când informațiuni despre câte un lucru, poate mai neînsemnat decăt multe alte cari iesbesc, în mie și în mare, viața naționalității noastre.

Inteligența, mai de parte, să caute a familiariza poporul cu lectura, care s'îl fiină în curent despre cele ce se întemplă în țeară și în lume și s'îl ferească de a deveni pradă acelor ce 'l intimidăză cu feiul de feiul de scornituri, cu scop ca s'îl abată dela interesele cari i condiționează existența.

Se va părea multor că aceste ce țicem noi sînt lucruri de toate zilele și scuite. Adangem, că, pe lîngă că sînt scuite, ele mai sînt indispensabile în sinul unui popor ca să și facă datorica dacă voiesc să și păstreze aceea ce numim puterea de viață.

Trbuie se ne împretinim cu ideea de a clădi dela temelie în sus, spre coperiș, ca clădirea să aibă soliditatea recerută pentru a ne scuti sub, și întrînsa la timp de nevoie.

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea *

(Urmare)

II.

Și mai puțin serioase sînt indelctricile dlui Esarcu cu de ale Istoriei. D sa a „descoperit” deodată în câte va orașe italiene, în Veneția, în Florența etc., documente istorice, le-a „descoperit” din archive, a „scuturat pulberea lor de mai multe ori seculară” și a pus de i-a copiat câte-va și le-a tipărit în România. (Documente istorice, descoperite de C. Esarcu, București, 1878, o broșură de 38 pagine.)

Aceste „descoperiri” din Italia au aprins din d. Esarcu, după cum ne mărturisese (pag. 7), „o adevărată pasiune”, și au dat „spiritului” d-sale „o impulsione irresistibilă cătră cercetările istorice.”

Dacă pasiunile dlui Esarcu se deșteaptă așa de ușor, ne cerem voie a-i recomanda mai întăiu de toate... arhivele statului din București. Aici sînt în adevăr multe documente de „descropat” și ne e teamă, că ele vor da și privilegiu de a „scutura pulberea de mai multe ori seculară” de pe ele, pe când arhivele străine mai bine așețate și mai mult întrebunțate, se tin de regula și mai curat, și n'ai decăt să te adresezi la directorii lor, pentru a „descoperi” cele mai multe acte relative la România fără nici o muncă.

În afară de ori ce comparo mai însemnată este „Arhiva istorică a României”, a cărei publicare o începuse d. Hasdeu la 1865. În trei părți sau două tomuri aprute, ea cuprinde documente române și „heroname”, mai ales slavon, din archiva statului, din archiva municipală și alte archive din Lemberg, din acta Tomiciana, din alte publicări rusești, etc. D. Hasdeu dă adese ori textul original slavon, dă totdeauna traducerea română, însoțescete actele de observări foarte viu

serise, ne spune în introducere nescie principiul de publicare și „regule de clasificare” foarte bune, precum în genere d. Hasdeu poate păcătuți une ori prin a esageră importanța lucrurilor, ce ne prea au importanță, dar nu pe cătoșeșe nici odată prin a nu releva importanța întreprinderilor d-sale.

Dar ce folos! De abia priceșuse publicul a se încălzi la lumina „Arhivei”, de abia cetitorii mai critici erau dispuși a se bucură de cunoscințele împărtășite dintr'o limbă așa de puțin cunoscută Românilor, precum este cea slavonă, și a uita neajunsurile publicării, lipsa ei de sistem în privința completării vre-unui șir de documente, lipsa de registre, pe care d. Hasdeu le promitea în broșuri separate „astfel încăt broșurele pe d-ee an (l) să formeze un tom”: când deodată toată „Arhiva” încetă a mai apăre, fiind suprimată, după cum ne spune d. Hasdeu într'otă notă malțioasă, „din ordinul d-lui ministru de instrucțiune publică C. A. Rosetti” (1867).

De atunci dl Hasdeu a mai publicat câte va părți dintr'o „Istorie

critică a Românilor” cu multe lucruri frumoase pe copertă și cu multe ipoteze nedovedite în text, a ajuns chiar a fi mai mult ani de-a rîndul și este și astăzi director al Arhivelor Statului din București. Însă nervul d-sale istoric pare a fi amorți: d-sa face acum linguistică, și cu Arhiva istorică și cu istoria critică s'a întamplat ceace s'a întamplat cu multe alte întreprinderi literare ale d-sale: au promis foarte mult și au ființat foarte puțin.

Singura publicare istorică de o valoare netăgăduită, completă în felul ei, folositore pentru istoriografi viitori, intru cît li scutește de munca de ai mai cerceta ei înșiși Arhivele din Viena, este culegerea de documente la lui Eudoxie Hurmuzachi. Dacă nu se poate recunoaște acelaș merit însuși textului istoric compus de Hurmuzachi și dacă nici nu ar fi drept de a face pe repositul autor intru toate respunșător de fragmentele publicate după manuscrisul său postum, tocmai fiind că lucrarea a fost întrepruptă prin moartea lui: nu putem

*) Din Convorbiri Lit.

Astăzi se nu ne mai plângem n u mai asupra vitregităţii timpurilor, ci se lucrăm din toate puterile, dar cu toţii ca să delatăm în toate vitregităţile.

Când închipul arătat vom sta într-o legătură sufletească toţi cu toţii din Transilvania, din Banat, din Ungaria, cu alte cuvinte, toţi din toate părţile; când aspiraţiunile noastre vor prinde rădăcini adânci în popor, atunci ori ce injurie, cât de mică, ce ni s'ar face din vre-o parte, ar re suna, la moment, dela o margine până la cealaltă a românimei noastre. Noi toţi am sci totdeauna de necesurile, ca şi de bucuriile noastre, ne am simţi mai înverdat de cum se întâmplă astăzi, un trup şi un suflet, la rău precum şi la bine.

Acasă n'ar fi nici de cum lucru puţin. Aşa se încheia gâ popoarele, care vor se trăiască în lume. Contrarii nostri ne ar băga mai mult în samă, ne ar respecta, ba în cele din urmă ar căuta chiar şi sprigul nostru.

Nu prin vorbe mari, la anumite ocazii, se fac naţiunile şi popoarele, ci prin muncă neobosită, dar tot odată şi care-cum organizată şi tot odată şi prin puţină resignaţiune la comoditate şi interese de tot particulare.

Maghiarii, ca se nu mergem mai departe, un popor relativ mic, răspândit printre Români, Slavi şi Nemţi aşa au urmat şi aşa urmează şi mai fa vorind şi împregiurările, au ajuns acolo undă vedem că sunt.

Ei fac prea mult pentru asigurarea existenţii lor, noi facem prea puţin.

Se-i imităm dar în ceea ce este bine, dar se ne ferim de slăbiciunile lor faţă cu vecinii nostri de ori ce naţionalitate.

Consolidându-ne în chipul acesta vom căuta cu mult mai liniştiţi în viitoriu, pentru că nu am alterna dela graţia combinaţiunilor străine, ci dela puterea de viaţă a noastră.

Acasta ar fi primul pas, dar care dacă l'vom face odată în modul cel mai corect: toate celelalte ni se vor adauge.

Revista politică.

Săbău, în 12 Februarie.

Credulul extraordinariu pentru suprimarea resoalei (pe partea Ungariei se vine 2512000 fl.) s'a desbătut şi în şedinţele cassei deputaţilor Ungariei dela 20 şi 22 şi 23 Februarie. Comisiunea financiară a propus simplu primirea sumei în buget. Opoziţiunea a fost contra votării sumei cerute şi a pretins ca Austro-Ungaria se părăsească provinciile ocupate. Conteul Hunyady, sprigind propunerea comisiunei dişe, că ideea ocupaţiunei este o tradiţiune veche

ungurească, căci precum Transilvania este o poziţiune strategică foarte însemnată în faţa Rusiei, tot aşa este şi cu provinciile ocupate. „Tunurile de pe stâncile Erţegovinei ne pun în stare de a dişe în viitoriu: „Trema Byzantii“, domnească acolo semiluna sau crucea îndoită.

Min. pres. Tisza a apărând procul contra opoziţiunei încheie în ziua primă a desbaterii cu cuvintele „că resculaţi la toată întâmplarea trebuie să se plece înaintea armelor austro-unguresci.“

Încheerea desbaterii încă nu ne stă la dispoziţiune.

Diarele liberale germane în un limbagiu foarte aspru faţă cu Rusia şi sânt de părere ca mişcarea panslavistă se fie urmărită cu o atenţiune plină de neîncredere. Se pare că scriera, cum că generalul Skobelev n'a fost trimis la Rusia spre deapăscă ci că şi avea de mai multe săptămâni concediul în posnar, deci n'a suferit nici un fel de imputare din cauza discursului său, a aţit din nou susceptibilitatea germanilor. La această aţitare a mai adus negreşit şi scriera venită din Petersburg cum că poziţiunea d-lui de Giers devine din ce în ce mai nesigură. În această privinţă găsim următoarea relaţiune în „Neue freie Presse“ dela 17 Februarie.

Scena violentă ce a avut, loc între comitele Ignatieff şi d. de Giers, a provenit, după cum se poate vedea din espunerea pe care am primit-o asupra acestui incident, din cauza dispuşiunii a cestiunii privitoare la poziţiunea Rusiei faţă cu însurecţiunea din Erţegovina. D. Giers ar fi pretins să se la măsură energie, contra protegerii atât pe faţă cât şi într'ascuns a însurecţiunii, pe când comitele Ignatieff a fost de părere că este de datorie sacră a Rusiei de a da principatorilor sugrumate ori-ce ajutor moral putincios. El ar fi strigat apoi cu un ton din ce în ce mai violent:

„Ar fi a nega într'un chip laş misiunea istorică a Rusiei, dacă imperiul, faşilor ar lăsa în pradă populaţiunile de aceiaşi origine, dacă ar lipsi şi de ori-ce sprijin pe prin „cipii strănişi da gât şi i ar lăsa la „buul plac al Austriei.“ Nu ne îndoinăm nici de cum de simţimintele de inamicie ale comitelui Ignatieff faţă cu Austria. Din contra scim foarte bine la ce avem a ne aştepta din partea acestui bărbat de Stat. În fond lău, el este în tot de acord cu generalul Skobelev! Nu de geaba a ondonat ţarul ca cele doue vapoare de fer destinate pentru marea Caspică să poarte numele de „Geog-Tepe“ şi „generalul Skobelev!“ Acasta nu seamănă cu o disgraţie. În ori-ce cas aci se

vede o aspră răsunare a partului militar şi panslavist contra d-lui de Giers care, în relaţiunile sale diplomatice a desaprobat foarte mult pe generalul Skobelev şi discursul său.

De altă parte diarul „Il Bersagliere“ vocea a sci despre ne negocierii diplomatice ce s'ar fi urmat între Austro-Ungaria şi Germania şi care ar fi avut de scop de a face un demers colectiv pe lângă cabinetul din Petersburg în privinţa atitudinii Rusiei faţă cu evenimentele din Bosnia şi Erţegovina. Dar principele de Bismarck a diş că un asemenea demers, cel puţin pentru moment ar fi un mijloc prea drastic şi a sfătuit pe cabinetul vienez de a apună acum pe calea unor reprezentări amicale, spre a face pe Rusia să pună cât mai repede un capăt agitaţiunilor societăţilor slave.

În Bordighera, unde d. Gambetta a stat câte va zile, a primit şi pe un redactorul diarului „Capitan Franciosa“, cu care a vorbit despre diferite cestiuni politice. D. Gambetta laudă memoria lui Victor Emanuel şi dişe că Italia este fericită, de vreme ce ea sub monarchie, se bucură de mai multă libertate de cât Francia republiciană. D. Gambetta vorbi într'un chip foarte amical şi despre D. Freycinet şi colegii săi şi declară că l' va sustine din toate puterile, de vreme ce pune interesele fării mai pre sus de toate cele-lalte. În acelaşi timp însă d. Gambetta l'şi exprimă temerea că d. Freycinet, din nenorocire nu va reuşi să execute toate cele reforme care sânt pretinse de mărirea şi prosperitatea Franciei, pentru acasta nu vor fi însă vinovate de cât alegerile pe arondisment, care silesc pe deputaţi a ţine samă de interesele bisericiei. D. Gambetta şi termina întrebarea sea cu aceste cuvinte: „Acţiunea începută de „d. Roustan a fost nedăbăce. În urma „Infrângerii ce a suferit noi trebuia, „dacă voiam să nu discredităm agenţii, să l' trimitem înapoi în Tunis. „Acum însă se va regula totul şi Italia nu va mai fi multă vreme mânăiată.“

Ministerul sârbesc a ameninţat pe emigraţiunii erţegovinezi cari iau parte la resoală, cu subtragerea subvenţiunei. Emigraţiunii în urma acasta s'au adresat către amicii lor panslavisti Ristic, metropolitul Michail şi către ministrul resident rusesc Persiani pentru svat şi ajutoriu. Dl. Persiani a asigurat pe Peco Pavlovici, că dacă Serbia va sista subvenţiunea emigraunilor, acasta se va suplini din partea Rusiei. Rusia va ajutata totdeauna pe eroii Erţegovinei şi nu va permite ca autlepătorii libertăţii Slavilor din Balcani să ajungă în lipsă. E.

de remarcat comunicatul, că principele Donducoff-Korsacoff va sosi în Belgrad cu o misiune dela Petersburg. Şi consulul general rusesc Hitrovo*) din Sofia, care a ţinut decurs un dicurs fulminant contra Austriei şi a tuturor popoarelor neslave din Balcani, desvoaltă o considerabilă activitate agitatorică. Dar Rusia e şi rămâne loială.

O depeşe din Paris la „Kölnische Ztg.“ dişe că Skobelev înmediat după sosirea sa a avut o convorbire cu Gambetta. Se dişe că Gambetta a întârit pe Skobelev în intenţiunea sa de a face în timpul petrecerii în Paris o demonstraţiune anti-germană şi se gloriifice cu această ocaziune o alianţă a Rusiei cu Francia. În convorbirile sale cu Sârbii Skobelev nu s'a exprimat aşa asupra Germaniei, dar nu şi-a putut ascunde mânia sa contra Austriei. Asupra diplomaţilor Skobelev s'a exprimat cu despreţ, numai faţă cu Bismarck a aretat oare care respect, dişând, că acasta spune pe faţă cum spunea Cromwell acea ce voiesc şi duce şi în deplină voinţă sa.

În organul bonapartist „Pays“ redactorul Paul Cassagnac comunică faima, că generalul Skobelev şi-a căutat un domiciliu liniştit la feară, pentru a ocoli pe raportorii jurnalelor care l'au necăjit cu sgometele despre efectuaţiunile din urmă şi pentru a se ascunde într'un incognito strict.

„Acasta e un lucru frumos“, continuă Cassagnac, „dar era şi mai bine, dacă Skobelev nu primia pe studenţii sârbesci şi dacă nu-i impuniteria a răspândi sgometele de răsbou. Generalul nu trebuie să se mire, căci s'a făcut atât svon cu numele său. Personalitatea sa e cunoscută de toţi şi densul trebuia să-i împună oare care rezervă, cu atât mai vârtos cu cât întreagă Francia era firma voinţă de a ţine pacea şi a evita resboiul cu ori ce preţ, afară de casul când onoarea naţională ne ar sili la un răsbou. Cuvintele generalului atribute Franciei un rol activ în lupta naţională dintre Rusia şi Germania. De sigur, noi nu iubim pe Germania, dorim însă ce se mai treacă multă vreme până ce Francia să se vađa în faşa învingătoriiului dela 1870. Republica a sfâşiat armata şi a stins iubirea de patrie în imini aşa încât ne-am arunca în braţele unei nenorociri din cele mai mari dacă am fi aşa de nebuni încât să întreprindem o campanie. Acasta ar fi sfârşitul sfârşitului. Ar trebui deci să ocolim ori ce iritaţiune ce ar linguşi „govinismul nostru care o aproape a se stinge.“

*) A se vedă mai la vale.

găsi din contra destule cuvinte de laudă pentru eulegerea documentelor. Mai multe decimi de ani de muncă conştiincioasă au pus pe Hurmuzachi în stare, a deschide scriitorilor români o adevărată comoră pentru istoria fării şi a lăsa tot de odată urmaşilor săi o operă deseversită, un model pentru lucrările în felul ei. La privirea acestei eulegeri dobândim dreaptă măsură pentru meritul compilarilor din Archivelor întreprinse de alţii, şi tinerimii române trebuie să arătăm pe Hurmuzachi, dacă vera se înţelege, ce înseamnă ca cercetători de archive, Papiu, Hasden, necum Esarcu.

Dar Hurmuzachi a murit, eulegerea lui de documente este o condiţiune pentru scrierea istoriei dar nu este însăşi istoria, şi pe tot câmpul literaturii române nu mai vedem decamdată decât un singur autor, care ne-a dat dreptul de a aştepta ceva dela d-sa pentru istoriografia română: D. Grigorie Tocilescu. Cartea d-sale Dacia înainte de Români* (594 pag. „8“ mare, 4 harte şi 38 stampe li-

togr., Bucureşti 1880.) are meritul de a cuprinde într'un mod aproape complet datele cunoscute asupra obiectului ei-l tratează, şi deşi d-sa nu ajunge adeseori la un rezultat precis al cercetărilor şi păcătuşce prea des prin aparenţele erudiţiunii, fără a ave totdeauna realitatea ei folositoare, totuşi lucrarea publicată este un început de valoare, şi cine a cetit fe numai paginile 559—574, unde d. Tocilescu face critica părerilor d-lor Hasden şi Boliac asupra alfabetului dacic, sau importantul capitol XII (p. 412—554) despre monumentele Daciei, va recunoaşte în d-sa un autor de merit, care are destulă metodă şi destulă erudiţiune pentru a pute fi un scriitor de istorie.

Aceste merite, dacă sânt reale în d. Tocilescu, nu pot fi micşurate prin alţii. Critica violentă şi personală, ce d. Hasden a publicat-o în primăvara anului trecut („Binele Public“, Martie 1881) în contra şcolariului său, în contra singurului şi unicului său scolar, despre care încă la 1878 (Cuvinte din bătrâni, I, pag. 315) dicea, că

este un june amic, ale cărui cercetări sânt „totdeauna solide“, va fi pentru d. Tocilescu (ba poate şi pentru d. Hasden) o lecţiune de mare folos şi-l va face să-şi îndrepteze mai curând greşele ce şi le-a însuşit tocmai în scoala magistralului: incoherenţa părerilor, publicarea pripită a unor cercetări fără rezultat şi mai ales imbrobodirea cu aparenţele deşerte ale erudiţiunii.

Cu aceste notiţe critice am încheiat inventariul scrierii noastre istorice, şi dacă ne mai cerem voo a adauge câteva rânduri de anexă, în care să vorbim despre o carte a d-lui Slavici, este pe de-o parte materia acestei cărţi ce ne îndeamnă, ear pe de alta legătura ei cu obiectul întregului articol de faţă. Deşi, precum am vedut mai sus, nu putem arăta învătătorilor străini, afară de cartea domnului Tocilescu şi de notiţele d-lor Odobescu şi Sturdza, nici o cercetare istorică în literatura română mai nouă care să aibă o adevărată valoare şi de care să se poată folosi ştiinţa în genere, le putem arăta cel puţin un

Român, care din contra a scris în limba străină o carte bună despre naţiunea sa. Într-o lucrare colectivă în limba germană asupra etnografiei şi istoriei culturii popoarelor din Austro-Ungaria întreprinsă sus auspicele baronului Helfert din Viena şi incredinţată unor învăţaţi ca Schwicker, Hunfalvy, Egger şi alţii, au apărut volumul al şeslea sub titlul:

DIE RUMAENEN

(in Ungarn, Siebenbuergen und der Bukovina

von

Ioan Slavici.

I vol. in 8° 236 p. Vienna şi Teschen, edit. lui Karol Prohaska 1881.)

Lucrarea germană a d-lui Slavici este de mare interes şi a început a atrage luarea aminte a Germaniei asupra-i (veđi diările de samă în „Augsb. Allgem. Zeit.“ din Iulie 1881, în „Ausland“ Nr. 39/1881, în „Globeus“ Nr. 17 din 1881 etc.) Scrişă într-o limbă destul de bună, cartea, dacă nu cuprinde multă ştiinţă istorică sau etnografică, are cel puţin meritul de a fi întemeiată pe o intuiţiune originală a

Și foile republicane se exprimă în cea mai mare parte a lor în sensul păcii.

Foile slave din Austria nu mai încetează a vesti gloria lui Scobelev și a cânta laudele pe toate cordele. „Slovenski Narod“ din Laibach exprimă nise dorințe ferbinți pentru „causa sacră“ ce o apără Crivosicianii resoluții, Ertegovinii și Bosniacii. Aceste dorințe le însoțesc „Narodni Listy“ cu un imn asupra „eroului“ Scobelev. Acest organ însă a fost confiscat în urma prea drasticeilor enunțaiuni în favorul slavismului.

În contrast cu aceste spectorații slavofile „Wehr Zeit.“ scrie despre Scobelev:

„Discursurile lui Scobelev ne anunță că mai prietă și mai energică deșămănie a armatei rusescei contra armatei noastre; de acum înainte nu mai încapă nici o îndoială, că în Rusia un resboiu contra monarchiei noastre va trece de cea mai populară întreprindere ce se poate cugeta. Rusia se află într-o stare, din care obișnuita înțelepciune de stat nu cunoaște alt mijloc de scăpare mai bun decât un resboiu estern, deci posibilitatea, ba am pute dice probabilitatea a unui conflict cu Rusia nu se mai poate ascunde.... Armatele Austriei au luptat în decursul veacului actual contra celor mai multe state europene; Rusia este unica dintre puterile însemnate continentale, contra căreia armatele austriece au combătut numai una dată și atunci încă de silă și ascultând de o voință străină. Astăzi ne aflăm în fața posibilității de a termina pentru prima dată un conflict serios cu Rusia și cel mai eroic general rusesc este acela care ne vestese apropierea certe. Nu în temem de aceasta eventualitate. Noi vom o înțelegere onestă și intimă cu acei ce prin graul prea onorabilului general sînt declarați ca cei mai înverșunai inimi ai nostri. Dorim înțelegerea din toată inima, nu ne vom teme însă nicide contrariul. Sîntem departe de ori ce sanguinism febril, dar ne putem încrede în munca neobosită și onestă continuată de 15 ani, putem accepta și eșim cu cele mai bune speranțe și cu toată încrederea și din această luptă atât de grea.“

Aceste spectorații ale foaiei de specialitate militare merită oare care interes, pînăcă numitul organ se află în oare cari raporturi de întimitate cu cercurile decizitoare ale armatei.

obiectului ei. Deprins precum era d. Slavici cu viața poporului român, observator sigur, consciincios la lucru, dsa a dat mai ales prin esunerile sale asupra situațiunii geografice, asupra religiunii și asupra particularităților naționale o iconă credincioasă a culturi noastre de peste Carpați și Molina, cu atât mai interesantă, cu cât este desbrăcată de ori ce pedantism pretențios și însuleșită oarecum de insasi pulsarea vieții reale a poporului

Să trecem acum la celalalt obiect al activității științifice pe care suntem datorii a-l esamina de câte ori ne găndim la punctul de vedere, din care se privească Europa progresul vieții intelectuale în România.

A doua întrebare ce se pune științei române cu drept cvânt are de obiect limba noastră maternă. Care sînt elementele ei constitutive? Care este evoluțiunea ei istorică? În ce stă genul ei individual?

Din norocire stărea noastră intelectuală este pe cale de a se îndrepta în această privință și pe cât ni se pare

Le „François“ despre rescoală.

Ca să se vadă cum cugeta străinătatea despre rescoală din sud-vestul monarchiei reproducem după „Romanul“ articolul din diarul „François“.

Estă ce dice acel diar:

Monarchia austro-ungară e din nou amenințată cu o insurecțiune, care tînde să se lătească preste întreaga Ertegovina. Generalul Iovanovici este însărcinat să dirigeze operațiunile militare; talentul despre care a dat dovezi în campania Ertegovinei în August 1878, îl înseamnă din nou pentru această misiune. Cătră mare, insurgenții sînt blocați de escadra austriacă ce staționează în gurile dela Cattaro. Delegațiunile austro-ungare au votat dîile acestea în unanimitate, un credit de opt milioane florini pentru cele dintău cheltuieli ale expedițiunii și ele sînt otărîte nu n cruța nici un sacrificiu, căci este vorba de a împedeca ca cestiunea orientului să se ivească din nou în peninsula Balcanilor, ceea ce ar compromite opera pacificării, care părea asigurată prin tratatul dela Berlin Pentru Austro-Ungaria, această insurecțiune are o gravitate excepțională. Monarchia numără 17 milioane de Slavi și la cea dintău lovitură de foc trasă pentru cauza neatrănării, toți Slavii dela Nord și dela Sud sînt îngrijaiți și încurajază din toate puterile încordările a acelora din frații lor, care se luptă pentru „marea idee“. În discușiunea care a avut loc în sinul delegațiunii austriece, un orator a declarat „că nu se va sci nici odată cansele adevărate ale insurecțiunii, fiind-că împiegații bosniaci nu vor avè nici odată curajul să spună adevărul și să se învinovătească pe ei înșiși. Această insinuațiune nu pare a fi întemeiată.

Găsim espunerea completă a originii rescoalei, într-o scrisoare, pe care ne o comunică d. Eduard Marbeau, autorul unui studiu asupra Bosniei și Ertegovinei, și pe care a primit-o de pe teatrul chiar al insurecțiunii:

Insurgenții ocupă acum districtele Nevesin, Gacko, Bilek și Focea, adică toată regiunea Ertegovinei care se mărginește cu Muntegrul, și care se întinde dela bucle dela Cattaro, până la munții ce se mărginesc cu Sersaievo. Poporațiunea acestor regiuni aparține în mare majoritate religiunii grecești. Acești locuitori de munte au luat o parte activă la insurecțiunea din 1860 în contra Turcilor; învinsi în 1862, ei s'au resculat din nou în 1875. Pentru un moment ei au creșt că visurile lor se vor

începe a se revèrsa lumina zilei în întunecarea de pînă acum. După ce a *Tentamen criticum* al bêtărnilui Laurian și cu *Dictionarul* Academic nu înfundasem într-o potică fără eșire, ne întoarcem astăzi pe calea cea adevărată și poate că aici sciința română va fi în stare a aduce cel dintău folos adevărat sciinței generale. Cîteva monografii de merit publicate în „Convorbiri“ de dñii Lambrion, Burla și Tikin cercetările lui Lambrion în revista franceză *Romania*, studiile dñi Gaster ne deschid o perspectivă mai sigură în viitorul acestei ramure a sciinței în România. Prețioasa *Crestomatia* s'au a *Analele literare* de Cipariu asemenea este de amintit aici.

(Va urma.)

* (Un surdo mult vindecat.)
Jurnalele din Neapole anunță vindecarea completă a unui om născut surdo-mut. Acesta a fost vindecat de profesorul Giampetro prin o metodă de nou inventată. Se dice că alți patru pacienți sînt pe cale de a se vindeca.

îndeplini; tratatul de San-Stefano declassa aneasora lor la Muntegru, ei scăpau astfel de dominațiunea turcească pentru a fi reunii cu marea familie slavă, și erau să facă parte dîintr-un popor independent de aceeași religiune ca și dênșii și cu care avuseser în tot-dea-una o comunitate de moravuri, de obiceiuri, de datine, de interese economice și de aspirațiuni naționale.

Treatatul de Berlin schimbă toate acestea. Ertegovinienii fură nevoiți să veadă țeara lor ocupată milităresce de către Austriaci și să primească o administrațiune cu totul modernă, a căreia scop vedit era o aneșciune cureată. Îngrijii mai cu samă cu alungarea Turcilor, dușmanul ereditar, ei creșde că resistența cu armele opusă de musulmanii lăurei în posesiune a Ertegovinei de către armata austro-ungară, era să îndeplinească ruina vechilor lor stăpâni, care trebuiau să fie alungați pentru tot-dea-una. Ei erau deci să remănă singuri în țeară, din coloni erau să devină proprietari și erau să stepte o ocașiune pentru a-și redobândi întreaga lor neatinare. Lucrul se petrecu alt-fel. Administrațiunea austro-ungară avea drept misiune să pacifice aceste regiuni; ea înscrisse amnistia și toleranța în capul programului său și vedend că va găsi printre musulmanii un punct de sprigin mai sigur de căt în elementul slav, a căruia scop era aneșcarea la Muntegru, ea s'a arătat cruțătoare față cu dênșii și cătău chiar ai manțîn în țeară. Drepturile proprietarilor musulmani, care erau constatate de un mare număr de ani, fură recunoscute, titlurile fură regulate și coloni erestini fură siliiți să le plătească regulat datoriele lor.

Aceste măsuri ridicară cele mai vii protestări din partea Grecilor ortodocși care vedeau risipirea tuturor visurilor lor, și în aceste spirite în care ura prinde rădăcini puternice începî să încolțască ideea resbunării în contra noilor stăpâni ai țării. Acei cari cunosc antipatia adăncă a tuturor slavilor ortodocși în contra șvabilor (Austriacii catolici), vor înțeleg că rescoala ce se produce astăzi, nu era deja de căt o cestiune de timp. Ertegovinienii au temperamental meridional, ei sînt înfocați, esaltați și altcătuse în pripă banda gata de luptă. Le place mai bine să alerge prin munți și să trăiască din hoții de căt se lucreze pământurile sterpe și stâncose pe care locuiesc. Noi trebuie să te astepti că asemenea oameni să se învoinască a da boierului turc a treia parte din recolta, nici a plăti dijma și darea personală pe venit.

Poate că cu timpul s'ar fi îmbunătățit soartea lor, dar guvernul austriac pusese ca principiu, că provinciile ocupate trebuiau să se susțină ele singure, și pentru a face față cheltuielilor trebuitoare din cauza reorganizării complete a unei țări fără drumuri și fără școli, trebuia neapărat ca agenții fiscalii să pună o mare severitate în perceperea impozitelor. Numeroasele esecutiuni la cari au fost nevoiți să procedă în 1880 asupra contribuabililor îndrêțnici, a mărît numărul nemulțămiiilor. Ce câștigase decii creștinii prin plăcerea guvernurilor turcesce? Lipsa numai un agitator pentru a rescula pe țărani. Covacevici apără.

Prin nenumărate crime și hoji, Stoian Covacevici isbuti să-și facă o legendă. La popoarele asurpate de mult timp, este destul ca nise oameni de felul său se atace pe stăpâni țării, pentru a fi privii îndată ca eroi. Trebuia să se cumpere serviciile sale pentru a asigura pacea; a fost lăsat însă să cutreiere munții. În luna lui Iuliu trecut, el întruni cățiva haiduci și surprinse un post austriac.

îndată ce această veste fu cunoscută, toți nemulțămiiilor alergară. Guvernul nu se îngrijă de loc de acest incident și, urmărind lucrarea sa de asimilare a provinciilor ocupate, el creșt momentul propice pentru a aplica legea recrutării.

Sub dominațiunea turcească, creștinii erau excluși dela serviciul militar; curtea din Viena creșt că apelul va fi pentru dênșii proba emancipării lor; căt despre musulmanii, care în toate timpurile fusese soldați, ei nu puteau să se împotrivescă din momentul când Sultanul nu opunea un veto al său. Această măsură fu otărîită în Noemvre; în același timp guvernul încerca aplicarea ei în sudul Dalmației la Crivosicianii, care de doispre-șeci ani nu manifestau nici o dispozițiune dușmană administrațiunii austriece. Guvernul încercă mari decepțiuni. Aceste poporațiunii rebeli oricărui organizării militare moderne, fură miscate; Crivosicianii refuzară d'a se supune. Curtea din Viena nu vedu într-aceasta de căt o împotrivre trecătoare și creșt că, îndată ce topirea zăpedii va face drumurile practicabile, va fi d'ajuns a îndeplini un act de energie pentru a împedeca turburările, care avură loc pentru aceleași motive în 1869; dar se găsi față cu aceleași greutăți și în Ertegovina. Musulmanii care n'au perdut nimic din fanatismul lor sêlbătec, protestează și creștinii ortodocși nu lipsesc d'a-i încuragă; din partea lor, Slavii ortodocși din Mostar, se opun într-un mod formal recrutării. Covacevici, care stă la pândă, reapare, cutreără munții, organizează bande ale sale, intrerupe comunicările, surprinde posturile de gen-darmi, atacă patrulele. Ne-mulțămii se adună, insurgenții formează deja o mică armată și curtea din Viena nu a revenit încă din prima ei surprindere cătău a vedut că toate districtele din Ertegovina orientală și meridională sînt sub arme.

Din toate aceste reese că nu trebuie cercetat în căto-va detalii de administrațiune locală, cansele instrucțiunii. Singura imputare ce se poate face administrațiunii civile și militare este că a contrariat adese ori obiceiurile locale și că nu a stabilit un sistem în destul de simplu și de economic. Greșala principală a fost că s'a favorizat prea pe față partida musulmană ceea ce trebuia neapărat se escite dușmănia Slavilor ortodocși, și mai cu samă că s'a încercat de a aplica legea recrutării la un popor care suporta deja cu greutate sarcinile financiare. Nu s'a luat seamă că aceste provincii s'au mai mult decât la orice la vechile lor obiceiuri și că era periculos de a voi se le civilizeze ce deasla. La contactul Europei occidentale aceste poporațiuni au vedut toate interesele lor amenințate, comercial local a fost ruinat într-o clipă prin concurența străină, micile industrii indigene au cădut și drept culme a nenorocirii, Ovrii din Ungaria au năvălit la ei, au apacarat cele mai mici resurse ale țeranilor și au corupt moravurile publice și private.

Se întrebă prin Ertegovina care o parte de respundere ce se cuvine Rusiei în această criză. Pînă acum nimic nu ne face se presupunem că diplomația rusească ar fi contribuit a i da nascore, dar dacă i amintesci rolul comitetelor slave ale Rusiei în insurecțiunile precedente, totul te face se creșt că ei au lucrat și acum ca și în trecut. Căt despre atitudinea Muntegrului, principiile mănține cu o lealitate perfectă cea mai strictă neutralitate, căci numai o în fața guvernului turcesc în contra căruia trebuia mai înainte să se apere singur dar ori și ce ar face el nu va pute împedeca pe poporul său se facă pe sub ascuns cașca comună cu insurgenții din Ertegovina.

În resumat insurecțiunea este mai gravă decât se crede prin Europa și dacă monarhia austro-ungară nu izbutește să o năbușească printr-un act de energie, ea poate să se întindă în întreaga provincie.

Discursul

lui Hitrowo către o deputațiune slavă din Sofia.

În ședința de Marți, ziua „T.”, a camerei României deputații d. Pantazi Ghica a întrebat pe dl ministru de externe ce crede să facă guvernul față cu discursul dlui Hitrowo, consulul general al Rusiei, fiind la Sofia către o delegațiune slavă, și publicat în „Berliner Tagblatt.”

Dl ministru de externe a declarat ceea ce trebuie să declare un ministru liberal și patriot; ministrul a șis: că „România o țara Românilor și că toți voi scoi să ne facem datoria când drepturile și independența noastră vor fi atacată.”

Ați dăm aici articolul din „Berliner Tagblatt” pe baza cărui a fost întemeiată interpelațiunea. Îi dăm după cum îl găsim în articolul menționat:

„Unul din amicii noștri ne comunică o corespondență din Bucuresci, care a apărut în cunoscutul diar unguresc „Egyetértés”, și care cu toată importanța și caracterul de senzație, n'a fost până acum relevată nici de giarele din Viena, nici de cele din Berlin. Corespondența aceasta conține descrierea retragerii ca facile, dată în onoarea principelui Aleksandru cu ocașinea deschiderii parlamentului bulgar, ordonată de către comisarul princiar general (mai mult înse) rus. Această serbare a dovedit încă odată faptul că poporul bulgar consideră pe consulul general rus d. Hitrowo mult mai pre sus decât pe însuși principele Aleksandru și că asemenea aramata bulgară onorează mult mai mult pe agentul diplomatic al Rusiei decât pe principele Bulgariei. D. Hitrowo discipul înțelept al principelui Dondukoff-Corsacoff, în momentul de față este și seful real al partidului panslavist, care domnesce acum în Bulgaria, el este unul din oamenii cei mai puternici ai acestui partid. Toate acestea sânt de mult deja cunoscute și cu toate acestea d. Hitrowo reprezintă și acum imperiul rus pe lângă guvernul bulgar. După această introducere corespondența giarului unguresc descrie următoarea de monstrațiune executată de către d. Hitrowo, după care discursul generalului Scobelleff rămâne ca desăvârșit inofensiv și neremarcabil, și se poate chiar dice că discursul rostit de d. Hitrowo nu este decât urmarea discursului generalului rus, care fiind cam timid, n'a îndrăznit să espue limpede ideile sale cele mai intime. Corespondentul dându-ne resumatul discursului rostit se bazează pe mărturisirea corespondentului englez și advocatului James Pyke, care și el a fost prezent la manifestațiunea făcută.

Sâmbătă, la 27 Ianuarie, s'a prezentat la consulatul rus din Sofia o deputațiune panslavistă, compusă din 15 membri, cerându-i consiliu privitor la purtarea ce trebuie să manifeste această societate față cu evenimentele din Bosnia și Erșegovina. Oratorul deputațiunii a fost colonelul rus d. Grusoff. D. consul general Hitrowo răspunde în următorul mod:

— Nu băgați de seamă de loc la toate cele spuse de giarele din Berlin, Petersburg, Viena și Pesta. Dilele Austro-Ungariei sânt deosebite numărate. Sau nu vedeți voi că calea ferată dela Odesa Reni este scopertă de soldații ruși; încă un pas și noi vom fi eară în România, care ne aparține nouă. (?) Ultima oară a sunat pentru Austro Ungaria și această țeară trebuie să dispară pentru totdeauna de pe cartă Europei;*) dar sânt oameni cu o inimă timidă, ca nu cum-va Germania să ia apărerea Austriei; această frică este ne-

*) Dar voiniciei mai e dl. consul. A uitat de când, fără de Români, compatrioții daale n'au putut lua Plevna. Red.

logică, fiind că Germania are destul de lu cru a casă și n'a nebulat încă pentru a și sacrifica interesele sale pentru o țeară străină. Cu Austria vom isprăvi mai curând, decât cu Turcia chiar, fiindcă dacă vom compara pe Turcia cu un leu puternic, Austria nu este decât un pucece (!!! Red. „T. R.”) lipsit de sânge. Propagați pretendenții unde sună limba slavă, că Rusia se ridică spre a manșine popoarele slave subjugate de străini, propovediții popoarelor slave că blăstemat este acel dintre slavi, care și va cruța viața în momentul suprem care a sunat. Pe mine însuși puteți compta, fiindcă unul ca mine vă aparține și vă voi aparține cu corp și suflet.”

Aproape două ceasuri a petrecut această deputațiunea la consulul rus; Luni când agenții diplomatici din Sofia ațară despre cele petrecute Sâmbătă, interperlară pe dl Hitrowo, cerându-i explicațiune. Dl consul rus răspunde că în adevăr el a primit o deputațiune din partea unor cetățeni, care i cerură sprigin în afacerea căilor ferate bulgare. Cu această ocașiune dl Hitrowo declară că este foarte mulțumit de ocașinea care i se prezintă prin această interperlare de a și manifesta simțimintele sale respectuoase privitoare la Austro-Ungaria, al cărui admirator credincios este el.

Cetind aceste ultime linii care din cetitorii noștri nu și va aduce aminte de celebrele proverbe francez despre diplomații ruși: *grattez le diplomate russe et vous trouverez le tartar!*

Aceeași duplicitate, același spirit de vulpe...

Varietăți.

* Escelența Sa I. P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul a plecat a seară cu trenul accelerat la Budapesta în afacerele fundațiunei Gojdu.

* (Biserica stei Sofie în pericol.) Aja Sofia, cea mai renumită dintre cele trei sute de moschee ale Constantinopolei, e aproape a se dărâma. Scirea despre acest pericol a provocat pe fermurii Bosforului o adevărată panică, pentruca o tradițiune veche spune că surparea Ajei Sofie va fi signalul pentru împărțirea Turciei. Sub regimul lui Abdul Medșid vochia biserica a stat Sofie din timpul lui Iustinian s'a restaurat sub conducerea arhitectului italian Fossati cu spese mari. Terminându-se lucrările sultanul Abduld Nedșid a consacrat moschea restaurată într'un mod solemn la 19 Iulie 1849. De atunci au trecut mai mult de 30 ani și soliditatea mării epole, ce acopere mai de tot minunatul monument al arhitecturii bizantine, o cupolă fără păreche în lume, earăși însufia temeri serioase. O comisiune compusă din cei mai eminenți arhitecți ai Constantinopolei cecetând biserica cu deamernutul a substernut un raport deteiat ministrului pentru clădirile religioase Subhi pașă. Acest raport constată că Aja Sofia se poate dărâma în tot momentul și dacă surparea s'ar întâmpla în cea rând de regulă mii de credincioși se cobăgă într'nsa, o catastrofă teribilă ar fi urmarea neevitabilă a surpării. Se prepară cu toată serioșitatea o reparatură a edificiului monumental. În interiorul seu moschea e bine conservată.

* (Omor.) Trei poplăceni a omorât pe un pădurariu din Turnișor cu securile. Criminalii se află prinși la judecată și unul dintre dēșii a mărturisit fapta cu toate circumstanțele ei.

* (Foc.) În comuna Scroei (comitatul Făgărașului) s'a escat în noaptea din 21 spre 22 luna cur. un foc, care în urma unui vânt aspru a prefăcut în cenuse 100 case, dintre care numai o parte mică a fost asigurată.

* (Parlamentul saxon și vrăbiile) Ședința dela 1 Februarie a Camerei saxoane va remâne nemuritoare în anelele parlamentarismului. O discuție lungă și furtunoasă s'incinse în protiva... vrăbiilor. Deputatul Richter ceru urgența pentru o propunere a sa de a se ridica interdicțiunea pusă pe omorirea vrăbiilor. Aceste paseri s'au înmulțit de când cu interdicțiunea — dicea el — atât de tare încât aduce pagube considerabile agriculturii și horticulturii. Poporul saxon trebuie pus din nou în drept de a se spera de acest dușman... Urgența fu votată. — Atunci se ridică un alt deputat d. Uhleman, care ceru aceeași procedură în contra... cioarelor. Președintele nu l'hasă însă să s'efșerșiască, declarând că de astă dată parlamentul saxon trebuie se — și concentreze toate forțele sale în contra vrăbiilor. Observațiunea aceasta fu primită cu aplauze și proiectul de lege antivrabiesc fu trimis în secțiuni unde să va discuta de urgență.

* (Averea președintelui Garfield.) După cum s'a constatat în urmă, asinatul președinte Garfield n'a fost așa sărac cum se creșuse. Afară de o casă frumoasă în Washington și o moșie la Menton în statul Ohio, el a mai lăsat în bani gata 550000 franci. Văduva sa va avea o avere de vro trei milioane franci, scotind daturile primite, precum și leafa președintelui pe un an, în cât să poate cere că nu i se va mai oferi nici o pensie.

* (O mireasă bogată.) Din Petersburg s'au anunțat, că ceama avută moștenitoare a Rusiei, prinșea Zenaide Sumarokoff, s'a logodit cu comitele Iussarakow. Prinșea Zenaide aduce viitorului seu bărbat, care și el este unul din cei mai avuți nobili ruși, o zestre de șee milioane ruble, afară de giuaverice și alte obiectecari reprezentă o valoare de vro două milioane ruble. Fusesse vorba odată, ca prinșea să se căsătorească cu prințul Aleksandru al Bulgariei, dar planul n'a reușit.

* (Proces pentru un nume de roman.) — D. Zola, famousul scriitor realist, întrebunțează în romanul ce publică actualmente, intitulat „Pot Bouille” și un nume de advocat, Duverdy. — Acest nume se găsește însă aji în Paris și anume tot la un advocat. Ba advocatul locuia în aceeași casă și strădă, unde Zola și și l'pusse pe Duverdy al seu. Și în sfârșit irundrea dintre tipul real și tipul din carte evidentă. — De aceea d. Duverdy a acționat pe d. Zola ca să schimbe numele din roman și a câștigat procesul până acuma în două instanțe. — Curtea de apel considerând că fie ce om are drept să și apere numele considerând că numele d-lui Duverdy devine de ris prin descrierile ce se leagă de el în cartea d-lui Zola, condamnă pe Zola să plătească cheltuielile procesului, și steargă numele de Duverdy din roman și pentru fie care scăpare din vedere să fie amendat cu o sută de franci.

* (Pistolul și Pușca.) Înainte de desrobirea Țiganilor, (în România) îi perise din casă unui boer un ceas de argint. El chiamă pe vătăj și îi dice:

— Adună pe toți țiganii acuma numai decât sub ceardațul meu despre grădină și încarcă un pistol, peacru ca să faci pe fie-care se jure și să sîrute pistolul încercat; ear' cel care nu va face acest jurământ, să l dai deoparte sub pază bună că mi s'a furat un ceasornic.

— Îndată, coconule.
Ese vătăj și face cum i s'a șis; ear' un Țigan strigă:

— Coconășule, logofete vataje, să fie pușca hincărcată de șapte-deci da mie dați ori, o sarut, Țeu o sarut, ear' gângania dă pistol — nu!

— Tu dară ai furat ceasornicul boerului?

— Aoleu! Păzese Doamne!

— Te păzese până te nimerosece. Mai bine spune drept....

— Dacă sărut pușca, sa fie încercată că casa, de!

— Sărută dar pistolul.

— Ba pistolul nu l' sarut, se mă pui... pă foc macar!

— Da de ce, Țigane!

— Și inea mai hincărit, logofete vataje, cocone hispravnice? Da nu l' veți atîgi d' el, scurt? Că n'apuci să te atîgi d' el, și a și ești gloanțele; ear pușca saraca mai trăsaci o și hincărită pân se dea dintr'nsa cât a hincărit.

Posta din urmă.

Din țările resulate, oficiale și neoficiale, raporturile spun numai de ciocniri fără de importanță și în care pierderea e numai praful și gloanțele. — „Egyetértés” spune că Liubobratici i a adresat dela Belgrad un manifest, prin care admoanează pe Maghiari să se ferească de a ajuta suprimarea resculării; situațiunea resculărilor este identică cu a Maghiarilor în 1848.

Scobelleff este chemat la Petersburg, spre ce s'efșerșia, nu se șie.

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Februarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	178 15	118. —
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	85.50	88.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	107.50	107.00
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	92.50	—
Impremuntul dramurilor de fer ung.	130.75	131.25
Obligățiuni ung. de resemnăpăreaștea pământului	96.25	96. —
Obligățiuni ung. cu clausură de scriere	94.50	94.50
Obligățiuni urbariale tomanșene	95.50	95.50
Obligățiuni tur. tenec. cu clausură de scriere	94. —	94. —
Obligățiuni urbariale transilvanice	95. —	46. —
Obligățiuni urbariale croato-silvanice	96. —	—
Obligățiuni ung. de resemnăpăreaștea țermin de vin	—	97.25
Datorie de stat austriacă în hărtie	74.05	74. —
Datorie de stat în argint	75.45	75.25
Renta de aur austriacă	91.70	91.50
Sorți de stat dela 1860	125.00	125. —
Acțiuni de bancă austro-ung.	815. —	810. —
Acțiuni de credit austr.	298.25	296.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	259. —	258.50
Sorți unguresci cu prumit.	113.50	113.75
Sorți de regularea Tisei	108.25	108.25
Scurșuri fonciari ale institutului „Albina”	—	—
Argint	—	—
Galbin	5.64	5.62
Na oleon	9.63	9.62
1000 auree nemșene	58.90	58.55
London (pe polița de trei luni)	120.15	119.90

Nr. 70. [24] 1-3

EDICT.

George Grosu născut în România în comuna Corneș de religineea greco-orientală, emunat la 20 Februarie 1872 în comuna Talmăcel, comitatul Sibiuului, cu Parascovicha n. Barb din acum numita comună, carele aproape de 10 ani au părășit cu necredință pe legiuita lui soșii susnumită, să citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se înfășeze la subsemnatul scaun presbiterial, ca for matrimonial de întâia instanță, căci la din contra și în absența lui se va decide procesul intentat contră-i de către soșia sa.

Sibiul 10 Februarie 1882.
Scaumul ppresbiterial gr-oriental al tractului Sibiuului ca for matrimonial de prima instanță.